

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ за цифровия единен пазар“

[COM(2016) 176 final]

(2016/C 487/15)

Докладчик: г-н **Gundars STRAUTMANIS**

Консултация	Европейска комисия, 19.4.2016 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“
Приемане от секцията	7.9.2016 г.
Приемане на пленарна сесия	21.9.2016 г.
Пленарна сесия №	519
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	159/1/3

1. Заключение и препоръки

1.1. **ЕИСК като цяло приветства** изготвения от Комисията документ, тъй като той предоставя отправна точка за плановете и инициативите за насърчаване на стандартизацията в областта на ИКТ; в него се определят приоритетни области и основни дейности, придружени от график (пътна карта).

1.2. **ЕИСК счита**, че стандартизацията трябва да помогне да се подобри добавената стойност, да гарантира заетостта във всички области и да повиши равнището на благосъстоянието на обществото като цяло. Поради това е особено важно да се определят правилно приоритетните области, в които тя трябва да се извърши, в това число в сектора на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), за да се решат тези въпроси, които са от жизненоважно значение за всеки един човек. Това демонстрира, че настоящото съобщение на Комисията е наистина необходимо и също така ясно показва защо изготвянето на този документ е от решаващо значение за по-нататъшната стандартизация в областта на ИКТ и, от друга страна, за развитието на цифровия единен пазар.

1.3. **ЕИСК би желал да предложи редица препоръки**, които биха могли да помогнат на Комисията да подобри още повече съобщения и други придружаващи документи, които тя изготвя.

1.3.1. Препоръка № 1

ЕИСК препоръчва в бъдещите съобщения и другите свързани документи Комисията да информира всички заинтересовани страни за необходимостта да се възприеме балансиран подход при стандартизацията в областта на ИКТ: стандартите като рестриктивен фактор в противовес на творчеството.

1.3.2. Препоръка № 2

ЕИСК препоръчва да се положат усилия, за да се гарантира съгласуваност между приоритетните области за стандартизация на ИКТ, които имат различни наименования в съобщението на Комисията и годишния план за стандартизация в областта на ИКТ, който се актуализира текущо. За да се постигне съгласуваност между различните документи и всички взаимно свързани текстове, трябва да се използва единна терминология.

1.3.3. Препоръка № 3

Като се има предвид значението на задачата за определяне на приоритетите на стандартизацията в областта на ИКТ, **ЕИСК препоръчва** да се предостави повече информация относно основанията, методологията и резултатите с оглед на избора на приоритетни области.

1.3.4. Препоръка № 4

За да се гарантира, че всички заинтересовани страни разбират по-добре прилагането и последователността на съобщението на Комисията, **ЕИСК препоръчва** да се разпространява информация относно повтарящите се дейности, които допълват или продължават работата, започната с настоящия документ.

1.3.5. Препоръка № 5

За да се гарантира, че всички заинтересовани страни могат да бъдат сигурни, че Комисията, при изготвяне на своето съобщение, е разгледала други въпроси освен тези, свързани пряко с приоритетите за стандартизация на ИКТ, и също така е оценила въздействието на тези приоритети върху различни социални аспекти (вж. член 11 от ДФЕС), **ЕИСК препоръчва** бъдещите съобщения на Комисията да съдържат специфични данни за участието на различни заинтересовани страни и за социалните последици от нейния подход спрямо стандартизацията в сферата на ИКТ, която вече засяга цялото общество.

1.4. Въпреки че подкрепя съобщението на Комисията като цяло, **ЕИСК все пак предлага** да се оцени:

- дали, предвид формата му, съобщението е достатъчно, за да бъдат постигнати набелязаните цели, например да се заемат „лидерски позиции“, или дали е необходимо да се използват форми, които позволяват повече действия и решителност;
- дали не е необходимо да се преразгледа понятието „лидерски позиции“ и дали не трябва в съобщението на Комисията да се акцентира по-скоро върху сътрудничеството със световните организации за стандартизация на основата на партньорство, отколкото върху принципите на конкуренцията, тъй като в общи линии ние имаме едни и същи потребности, които излизат извън границите на ЕС.

2. Въведение

2.1. На 19 април Европейската комисия прие своето съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно „Приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ за цифровия единен пазар“ (COM(2016) 176 final).

2.2. **Цели** в съобщението на Комисията:

- да се подкрепя и засилва ролята на Европа в глобалната цифрова икономика;
- да се гарантира, че свързаните с ИКТ стандарти се определят по начин, който в по-голяма степен отговаря на нуждите на политиката;
- да се гарантира, че стандартите са динамични, отворени и по-тясно свързани с научните изследвания и иновациите.

2.3. **Духът** на съобщението на Комисията:

- **Всеобхватен стратегически и политически подход към стандартизацията за приоритетни ИКТ технологии.** В настоящото съобщение е представен всеобхватен стратегически и политически подход към стандартизацията за приоритетни ИКТ технологии, които са от изключително значение за завършването на цифровия единен пазар.
- **Преодоляване на предизвикателствата, свързани със стандартизацията в областта на ИКТ.** За справяне с предизвикателствата, свързани със стандартизацията в областта на ИКТ, Комисията обяви, че ще „стартира интегриран план за стандартизация, за да идентифицира и определи ключови приоритети за стандартизация с акцент върху технологиите и областите, които се считат крайно важни за единния цифров пазар“.

2.4. **Контекст** на съобщението на Комисията:

- **Общите стандарти като основа за ефективния цифров единен пазар** Общите стандарти осигуряват оперативната съвместимост на цифровите технологии и представляват основата за ефективен цифров единен пазар. Те гарантират, че съвместното функциониране на технологиите е безпроблемно и надеждно, че те осигуряват икономии от мащаба, способстват за научни изследвания и иновации и поддържат пазарите отворени. Различаващите се национални стандарти обаче могат значително да забавят иновациите и да поставят европейските предприятия в неблагоприятно положение спрямо останалата част на света.

— **Регламент 1025/2012 относно европейската стандартизация.** Неотдавнашното преразглеждане на политиката на ЕС в областта на стандартизация доведе до приемането на Регламент (ЕС) № 1025/2012 относно европейската стандартизация и до създаването на рамка за по-прозрачна, ефективна и ефикасна европейска система за стандартизация за всички промишлени сектори. **Настоящото съобщение се основава на Регламент (ЕС) № 1025/2012** ⁽¹⁾ и е свързано с планираната съвместна инициатива за стандартизация, която се явява част от по-широка стратегия за единния пазар. (COM(2015) 550 final — Осъвременяване на единния пазар: повече възможности за гражданите и предприятията].

2.5. **Основни въпроси** в съобщението на Комисията:

- Стандартите в областта на ИКТ като крайъгълен камък за цифровия единен пазар
- Определяне на стандарти за ИКТ: бързо променящи се и трудни глобални условия
- Ответни мерки на Европа: план, основан на два стълба, за определяне на приоритети и приемане на стандарти в областта на ИКТ за цифровия единен пазар
- Пет приоритетни области: градивните елементи на стандартизацията в областта на ИКТ
- Ангажираност на високо равнище за постигане и гарантиране на лидерски позиции чрез стандарти

3. **Преглед и общи бележки по текста на съобщението на Комисията**

3.1. **Стандартите в областта на ИКТ като крайъгълен камък за цифровия единен пазар**

3.1.1. В точка 1 от съобщението на Комисията се посочва, че превръщането на глобалната икономика в цифрова икономика засяга всички сектори на индустрията и услугите. Също така в точка 1 се разглеждат общи въпроси, свързани със съобщението, като например:

- целта на съобщението;
- естеството на съобщението;
- контекстът на съобщението.

3.2. **Определяне на стандарти за ИКТ: бързо променящи се и трудни глобални условия**

3.2.1. В точка 2 от съобщението се посочва, че разработването на стандарти за ИКТ се сблъсква с редица нови предизвикателства, което налага целенасочено и последователно решение на равнището на ЕС.

3.2.2. В съобщението се подчертава, че потенциалните последствия от тези предизвикателства биха могли да бъдат разпиляване на ограничените ресурси, относително слаба ефективност и в по-общ план отслабване на капацитета на Европа за генериране на иновации.

3.3. **Ответни мерки на Европа: план, основан на два стълба, за определяне на приоритети и приемане на стандарти в областта на ИКТ за цифровия единен пазар**

3.3.1. В точка 3 от съобщението на Комисията се представя план за приоритетни действия за следващата вълна на технологична стандартизация в цифровата икономика.

3.3.2. **Подход, предложен от Комисията:**

- 1) В съобщението е представен **списък с приоритетните градивни елементи** за цифровия единен пазар, според който най-спешно е усъвършенстването на стандартизацията в областта на ИКТ, като са посочени конкретни резултати и срокове.
- 2) Комисията предлага политически процес на високо равнище за валидиране, мониторинг и при нужда преработване на списъка с приоритети. Предвижда се в рамките на този процес да се използват инструментите на европейската система за стандартизация и да бъде включен широк кръг от заинтересовани страни, както от ЕС, така и на международно равнище.

3.3.3. Двете части на този план за приоритетите ще трябва да се осъществяват заедно, за да се осигури водещата позиция на ЕС в глобалната цифрова икономика.

⁽¹⁾ ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 12.

3.4. Пет приоритетни области: гравивните елементи на стандартизацията в областта на ИКТ

3.4.1. В точка 3.1 от съобщението Комисията определя петте приоритетни области, които са **основните технологични гравивни елементи** на цифровия единен пазар (редът на изброените области е произволен):

- компютърни услуги в облак;
- интернет на нещата — ИН;
- мрежи за комуникация от пето поколение (5G);
- технологии за обработка на (големи) информационни масиви;
- киберсигурност.

3.4.2. Тези приоритетни области са избрани в съответствие с препоръката на Европейската платформа с участието на множество заинтересовани страни по въпросите на стандартизацията в областта на ИКТ, която обединява заинтересовани страни от индустрията, органи за определяне на стандарти, представители на правителства и на гражданското общество.

3.4.3. Цифровата трансформация оказва важно въздействие върху различни сектори, както и върху потребителите. Голям брой важни области на приложение на ИКТ (напр.: електронно здравеопазване, интелигентни транспортни системи, интелигентна енергетика, нови производствени технологии, интелигентни градове) се основават пряко на петте избрани приоритета за стандартизация в областта на ИКТ.

3.4.4. **Избраните приоритети ще допълнят други инструменти за стандартизация, които се използват за прилагане на европейската политика за стандартизация.** Освен планираната съвместна инициатива за европейска стандартизация, тези инструменти включват също така текущо актуализирания план за стандартизация в областта на ИКТ и годишната работна програма на Съюза.

3.5. Ангажираност на високо равнище за постигане и гарантиране на лидерски позиции чрез стандарти

3.5.1. В точка 3.2 от съобщението на Комисията се посочва, че за цифровия единен пазар няма да е достатъчно само да бъдат определени приоритети за стандарти в областта на ИКТ. **Успехът зависи от поемането на ангажимент на високо равнище по отношение на стандартизацията от страна на голям кръг заинтересовани страни**, включително от промишлеността, органите за определяне на стандарти и научноизследователската общност, както и от институциите на ЕС и националните администрации.

3.5.2. **Поради това Комисията предлага процес на високо равнище за осъществяването на действията, определени като приоритетни.** Този процес ще се основава на европейската платформа с участието на множество заинтересовани страни, текущо актуализирания план за стандартизация на ИКТ и годишната работна програма на Съюза за европейска стандартизация като механизъм за въвеждане и разпространяване на стандарти. В съобщението на Комисията се описва всеки елемент на процеса и всички свързани дейности.

4. Конкретни бележки

4.1. Баланс между стандартизацията и творчеството

4.1.1. От гледна точка на съобщението на Комисията стандартизацията не е самоцел, а само средство; една от нейните цели е да насърчава научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ.

4.1.2. Стандартите не само предоставят възможности; те очертават също така рамки и ограничения. Стандартите могат да улесняват развитието, но и да го и забавят, особено в много бързо развиващите се сектори като например ИКТ.

4.1.3. В точка 2 от съобщението, озаглавена „Определяне на стандарти за ИКТ: бързо променящи се и трудни глобални условия“, където се разглеждат проблемите, възникващи в процеса на стандартизация, се заявява, че: **„иновациите може да се забавят** поради все по-голямата сложност в резултат на бързото увеличаване на стандартите и разнообразието на техническите общности, които участват в определянето на стандарти“.

4.1.4. Резултатите от обществената консултация (Обзорен доклад относно обществената консултация „Стандарти на цифровия единен пазар: определяне на приоритети и гарантиране постигането на резултати“) представят мненията на съответните заинтересовани групи, например сектора на ИКТ. Този сектор иска „възходящ“ процес на стандартизация.

4.1.5. Ясно е, че твърде строгите стандарти или преждевременното им въвеждане може

- да ограничат творческия дух, което ще забави разработването и прилагането на иновативни решения;
- да доведе до ситуация, в която стандартите са разработени и одобрени, но производителите извършват всекидневните си дейности, следвайки други „стандарти“, които самите те са определили.

4.1.6. Това означава, че в процеса на стандартизация е необходимо да се прецени внимателно ситуацията по отношение на проектирането, приемането и прилагането на всеки стандарт и трябва да се намери разумен баланс между стандартите, като рестриктивен фактор, и творчеството, напр. да се остави отворена възможността за свободно изразяване, за да се създават нови „нестандартни“ решения.

4.1.7. Препоръка № 1

ЕИСК препоръчва в бъдещите съобщения и другите свързани документи Комисията да информира всички заинтересовани страни за необходимостта да се възприеме балансиран подход при стандартизацията в областта на ИКТ: стандартите като рестриктивен фактор в противовес на творчеството.

4.2. Несъответствия между приоритетните области в различни документи относно стандартизацията

4.2.1. В точка 3.1 от съобщението на Комисията се представят споменатите по-горе пет приоритетни области за стандартизацията на ИКТ:

- компютърни услуги в облак;
- интернет на нещата — ИН;
- **мрежи за комуникация от пето поколение;**
- **киберсигурност;**
- **технологии за обработка на (големи) информационни масиви.**

4.2.2. В същото време съобщението се отнася до годишно актуализирания план за стандартизация в областта на ИКТ. Различните области, набелязани и описани в годишния план за стандартизацията в областта на ИКТ за 2016 г., са изброени по-долу:

3.5.	Ключови фактори и сигурност	95
3.5.1.	Компютърни услуги в облак	96
3.5.2.	Информацията в публичния сектор, свободно достъпните данни и големите масиви от данни	101
3.5.3.	Електронно управление	106
3.5.3.1.	DCAT апликационен профил за портал за данни в Европа	107
3.5.3.2.	Обмен на метаданни за ресурси за оперативна съвместимост, подлежащи на повторна употреба (електронно управление)	107
3.5.3.3.	Основни речници за улесняване на разработването на оперативни съвместими решения	107
3.5.4.	Електронна идентификация и удостоверителни услуги, включително електронни подписи	109
3.5.5.	Радиочестотна идентификация (RFID)	112
3.5.6.	Интернет на нещата	114
3.5.7.	Мрежова и информационна сигурност	120
3.5.8.	Правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации	124
3.5.9.	Електронни инфраструктури за данни за научни изследвания и наука, изискваща висока изчислителна мощност	127
3.5.10.	Картографиране на ширококоловите инфраструктури	131
3.5.11.	Съхраняване на цифровото кино	134

4.2.3. Въпреки че тези два документа — съобщението на Комисията и актуализирания годишен план за стандартизация в областта на ИКТ за 2016 г. — са свързани и се допълват, в тях се използва различна терминология. В нито един от двата документа не се прави връзка между сходни области на стандартизация.

4.2.4. Препоръка № 2

ЕИСК препоръчва да се положат усилия, за да се гарантира съгласуваност между приоритетните области за стандартизация на ИКТ, които имат различни наименования в съобщението на Комисията и годишния план за стандартизация в областта на ИКТ, който се актуализира текущо. За да се постигне съгласуваност между различните документи и всички взаимно свързани текстове, трябва да се използва единна терминология.

4.3. Избор на приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ

4.3.1. В точка 3.1 на съобщението на Комисията се определят петте области на стандартизацията в областта на ИКТ; посочва се, че „(т)ези области бяха избрани в съответствие с препоръката от Европейската платформа на множеството заинтересовани страни по въпросите на стандартизацията в ИКТ, в която участват заинтересовани страни от промишлеността, органите за определяне на стандарти, правителства и представители на гражданското общество. **Широкият консенсус по представените тук приоритети беше потвърден в рамките на проведената обществена консултация.**“

4.3.2. Обществената консултация се проведе от 23 септември 2015 г. до 4 януари 2016 г. и на нея присъстваха 168 участници. Резултатите от консултацията се представени в **Обзорния доклад** относно обществената консултация „Стандарти на цифровия единен пазар: определяне на приоритети и гарантиране постигането на резултати“.

4.3.3. Тъй като резултатите от анкетата са взети под внимание при избора на приоритетните области на стратегията в областта на ИКТ, които са включени в съобщението на Комисията и засягат голяма част от европейските предприемачи, поради сравнително слабото участие (168 анкетирани лица), може да е необходима допълнителна информация относно структурата на анкетираните.

4.3.4. Информацията относно групите анкетираните са достъпни в доклада ⁽²⁾.

4.3.5. Както може да се види, много от анкетираните принадлежат към различни организации в областта на стандартизацията. Сравнително малък е дялът на проектантите и производителите — тези, които следят внимателно потребностите на пазара, които определят или следват тенденциите в технологичното развитие и които имат свои собствени планове за развитие. В абсолютно изражение техният брой е малък.

4.3.6. Резултатите от консултацията, които са включени в документа „Обзорен доклад“, дават информация за избраните области, но все пак не показват броя на действително разглежданите области, нито в какво се състоят (нито засягат областите, споменати в актуализирания годишен план за стандартизация в областта на ИКТ). В тях не се уточнява нито кой е направил избора, нито какви са били становищата, в случаите когато първоначалният списък е съдържал и други области.

4.3.7. Препоръка № 3

Като се има предвид значението на задачата за определяне на приоритетите на стандартизацията в областта на ИКТ, **ЕИСК препоръчва** да се предостави повече информация относно основанията, методологията и резултатите с оглед на избора на приоритетни области.

4.4. Жизнен цикъл на съобщението

4.4.1. В съобщението си Комисията споменава множество конкретни въпроси, подлежащи на промени с течение на времето, включително приоритетните области, ключовите дейности, основните крайни срокове и много други. Това означава, че подобен документ, в случая съобщението на Комисията, не може да бъде проектиран в дългосрочен план.

4.4.2. Поради това е необходима конкретна процедура, която да се прилага на практика да описва по какъв начин и колко често ще се преразглежда документът, ще се организират обществени консултации, ще се вземат решения, ще се извършва оперативното планиране и ще бъдат предприемани други дейности — т.е. редовното управление на жизнения цикъл на документа и всички свързани дейности следва да се планират.

4.4.3. Препоръка № 4

За да се гарантира, че всички заинтересовани страни разбират по-добре прилагането и последователността на съобщението на Комисията, **ЕИСК препоръчва** да се разпространява информацията относно повтарящите се дейности, които допълват или продължават работата, започната с настоящия документ.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-17/synopsis_report_on_the_public_consultation_-_standards_in_the_digital_single_market_setting_priorities_and_ensuring_delivery_15264.pdf

4.5. Недостатъчно обхванати теми

4.5.1. В съобщението на Комисията се споменават множество аспекти във връзка с избора на приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ, както и предвидените мерки във връзка с продължаването на тази работа. Въпреки това при запознаването с настоящото съобщение и свързаните с него документи проучвателната група на ЕИСК констатира, че някои важни за обществото аспекти не са разгледани или са споменати бегло.

4.5.2. Въпреки че основната цел на съобщението на Комисията е да се определят приоритетните насоки за стандартизацията в областта на ИКТ и свързаните с нея дейности, нейното осъществяване и прилагане на практика също ще имат последствия, било то преки или непреки, в следните области:

- правата на потребителите;
- дейността на малките и средните предприятия (МСП);
- заетостта и сигурността на работните места;
- работното време и условията на труд;
- възможностите за достъп до ИКТ за лица със специални потребности;
- опазването на околната среда;
- различни други въпроси, свързани със социалното измерение.

4.5.3. ЕИСК отбелязва, че по време на процеса на стандартизация, трябва да се обърне внимание на:

- осигуряването за всички заинтересовани страни на общи равни условия;
- значението на изтъкването на въпросите на стандартизацията в двустранните споразумения за свободна търговия на ЕС;
- начина, по който са определени секторите на дейност;
- компетенциите на заетите лица за покриване на изискванията на стандартите;
- основните права на заетите;
- участието на представители на гражданското общество в диалога.

4.5.4. Препоръка № 5

За да се гарантира, че всички заинтересовани страни могат да бъдат сигурни, че Комисията, при изготвяне на своето съобщение, е разгледала други въпроси освен тези, свързани пряко с приоритетите на стандартизацията в областта на ИКТ, и че също така е оценила въздействието на тези приоритети върху различни социални аспекти (вж. член 11 от ДФЕС), **ЕИСК препоръчва** бъдещите съобщения на Комисията да съдържат по-конкретни данни за участието на различни заинтересовани страни и за социалните последици от подхода ѝ спрямо стандартизацията в областта на ИКТ, която вече засяга цялото общество.

Брюксел, 21 септември 2016 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS,